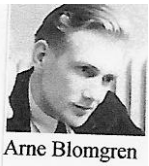

ARNE BLOMGREN OM STEN BERGMAN.

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

Vid en genomgång av Föreläsningföreningens sparade handlingar inför 65-årsjubileet, hittades några snyggt handskrivna blad med understruken rubrik: 22/3 1944. Sten Bergman. Det rör sig om en förminskad kopia och är författat av föreningens mångårige ordförande och föreståndare Arne Blomgren.

För vem han skrivit framgår inte av texten, men man kan gott tänka sig att han hållit föredrag i ämnet efter Bergmans besök i Harads.

Det är få människor som det står ett sådant äventyrets lockande skimmer omkring som de stora upptäcktsresandena. Tyvärr är det ett yrke i utdöende. Tellus har blivit för liten för dem. Ingen Marco Polo kan numera bli misstrodd för en färd till Kina, Vasco da Gamas och Magellans efterföljare skådar inga nya kuster annat än i sitt eget öga, polernas isiga, sterila majestät har inga hemligheter mer att avslöja. Vi är den sista generationen som lever samtidigt med verkliga upptäckare.

Deras arvtagare har också antagit titeln forskningsresande och på det gebitet står mycket att uträtta åter. Sven Hedin är vårt stora namn, men han är nu en oåtkomlig gud på sin tibetanska tron.

Den främste representanten för våra dagars vikingalynne, som samtidigt ställt sej i folkbildningens tjänst, är Sten Bergman, som nu besökt Harads.

Tack vare sin berättargåva och radions tillkomst samt i någon mån på grund av sin röst, har han blivit en av de mest kända svenskarna.

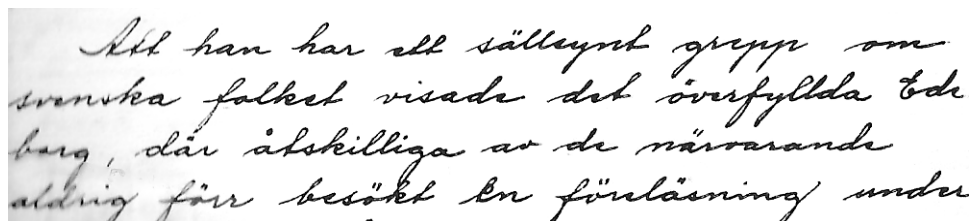

Sten Bergman

Att han har ett sällsynt grepp om svenska folket visade det överfulla Edeborg, där åtskilliga av de närvarande aldrig förr besökt en föreläsning under sin levnad. Åhörarsiffran på föreläsningarna fick sej en mer än väntad höjning till 325 (från 128). Och nog infriade han mina förhoppningar och jag inrangerar honom utan reservation i främsta ledet av föreläsningkonstens utövare.

I sitt föredrag lockade han oss med till en del av vår jord, där civilisationen ännu inte är allhärskaren, där vildarna ännu lever i skaror som man nästan betraktat som tillhörande det för alltid förlorade. Det är ett ljuvligt land för zoologer, då man ser 8 björnar i kikaren utan att flytta sej från stället, då blårävarna kommer i skaror till avskrädeshögarna under matfattiga vintermånader. Sådant lockar kamerajägaren, ett långt rikare och lättare verksamhetsfält än i svenska mären. Publikknipande var i synnerhet hans övernattnings i björnidet, ett i sanning unikt sovläger.

Roligt var också att höra om fångsten av flygande ekorrar. Bergmans budbärare besökte en bröllopgård, där han meddelade att B. betalade 11,50 kr. för varje djur. Alla manliga gäster avbröt festen, ty ett bröllop kan uppskjutas men en så grov förtjänst kan inte utan våda ställas på framtiden. Ekorrarna fångades genom att byxorna knöts för hålet, där djuret höll till, detta skrämde ut genom bultningar och fastnade i de igenknutna byxbenen.

Allt han har ett sällsynt grepp om svenska folket visade det överfyllda Öde berg, där åtskilliga av de närvarande aldrig förr besökt en föreläsning under

Då Bergman bodde hos oss blev de tillfälle till ytterligare samtal. När fågelvänner pratar kan det knappast undgås att Erik Rosenberg nämns och även Bergman hyllade honom som primus inter pares. B. omtalade den berömde örebroaren som en man med ytterst små behov, vars stora lust är att vandra i naturen.

Vårt fågelprat fladdrade vidare till ugglorna, vilka B. liksom jag höll för några av de intressantaste bland fåglar. Hans slagugglebekantskap hade uppträtt så som hon ska med häftiga anfall, då B. klättrade mot boet.

Min fredliga varelse i Haradsskogen var tydligen ett original bland *Syrnium uralense*. Den lilla men oförvägna sparvugglan hade Bergman t. o. m. haft som tamfågel. Denna form av fågelhobby var Bergman särskilt förtjust i. Han kan också säjas ha lyckats väl, då han uppfött kungsfågelungar med myrugg och som fått dem att häcka inne i rummet. Boet byggde de i en grangren, som stod i vatten. Vilken egenartad miljö måste inte det hemmet förete, med svenska ugglor och kungsfåglar bland falkar och flygekorrar från Fjärran Östern.

En föreläsares tillvaro kan även i våra dagar bjuda små överraskningar och Bergman berättade några episoder, ledsagade av ett gott leende eller det lustiga, lilla gnäggande skrattet.

En radioföreläsning kan få oväntat stora efterdyningar. Hans "Mina vänner på bokhyllan" gav anledning till brev än i dag, ett halvår efteråt. Folk frågar om boktitlarna, om förf., om litteratur etc. Egendomligast verkar det emellertid, att folk sänder honom stora paket med böcker, som de vill att han ska läsa.

Populariteten har många följder.

Så långt Arne Blomgren om Sten Bergman i mars 1944. Tänk, 325 åhörare på en föreläsning! I dag skulle nog inte ens Fuglesang locka så många, och ändå har han lämnat Tellus och beskådat vår planet från rymden.